

Rudolf Sloboda: Hudba

(glosa)

KATARÍNA ZÁMEČNÍKOVÁ (BRNO)

Rudolfa Slobodu poznáme ako básnika, prozaika či dramatika. Napísal mnoho diel, z ktorých čerpali inšpiráciu mnohí autori. Venoval sa témam, ktoré sa týkali priamo ľudského bytia, smrti, životu, radostiam i strastiam. Neobišiel však ani témy dospievania, či sociálno-spoločenských pomerov. Cez život postáv nám ukazoval vlastný život a osud, pretože jeho dielo má značné autobiografické črty. Môžeme povedať, že každá kniha je autorovým denníkom, záznamom situácii, rozhovorov, pocitov či príbehov vlastných alebo ľudí okolo neho. Ak sa na to pozrieme z tejto stránky, uvedomíme si, prečo bol autor tak flexibilný v tematických okruhoch jeho kníh.

Jedno z diel, v ktorom dokázal spojiť tému, lásky, životných výhier či prehier, dospievania a smrti s líniou hudby ako znakom toku života, je jeho román *Hudba*. Práve hudba, jej ton a melódie sprevádza život mladého chlapca, ktorý spoznáva jeho kladné aj záporné stránky. Môžeme hovoriť o koncerte, kde pri prvých tónoch spoznáva svoju lásku, taktiež o tónoch smrti pri odprevádzaní zomrelého strýka, o konflikte s učiteľom hudby alebo o svadobných zvonoch, ktoré mu v predstavách každý večer zväňali.

Keď sa na život chlapca pozrieme z nadhľadu, nie je to práve hudba, ktorá sprevádza chlapcov život, ale tóny a melódie sú životom samým. Odvážim sa teda povedať, že téma hudby obsiahnutá v románe alebo aj v samom titule knihy je metafora plynutia života. Autor cez postavu mladého chlapca ukazuje začiatok života, jeho priebeh sprevádzaný zvratmi pri búrlivom dospievaní, až k smrti, kde si mladý hrdina uvedomuje smutné tóny pohrebného pochodu.

Toto všetko autor dokáže podtrhnúť časom, v ktorom sa príbeh odohráva, kedy nás raz prevedie celým dňom, ale nevieme, čo sa odohrávalo celé týždne. Môžeme to v realite porovnať so spomienkami, pretože človek si vždy zapamätá tie veci, ktoré v ňom niečo zanechali. Tak sa aj zo života chlapca postupne, ale s veľkými časovými medzerami dozvedáme len to najpodstatnejšie, len to, čo ho formovalo.

Neoddeliteľnou súčasťou života je smrť. Tú však v tomto koncepte nemôžeme chápať ako niečo konečné. Pokiaľ chápeme hudbu ako líniu života, smrť pochopíme ako ukončenie jednej skladby, opery či symfónie, čo neznamená, že hneď o týždeň, si nemôžeme sadnúť do divadla a vypočuť si ju znovu. Preto to toto ukončenie nemôžeme vnímať definitívne, ale skôr ako nejaký predel, spomienku, ktorá zmení hrdinovo nazeranie na skutočnosť. Takto hrdina môže „umierať“ deň za dňom s tým, že sa formuje pre budúcnosť.

Za konečné štádium smrti by sa dalo pokladať stav, keď človek už nemôže hudbu vnímať, počuť a taktiež sa na nej nemôže aktívne zúčastňovať. Teda, keď človek už nemôže žiť plnohodnotný život, ale sa nachádza vo svojom svete a okolie nevníma, čo je spôsobené psychickými chorobami. Vtedy by som toto štádium pokladala za konečné, človek sa nemôže formovať určitými predelmi či skúsenosťami, pretože tok života nemôže vnímať plnohodnotne. Môže ho vnímať okrajovo či si vytvoriť vlastný.

Týmto by sa dalo povedať, že Rudolf Sloboda vytvoril veľmi presnú metaforu života práve v hudbe, pretože majú podobné črty. Pokiaľ ich chceme prežiť, musia nás „baviť“, musíme ich vnímať, začínať stále od začiatku, mať určitý cieľ a skúšať stále dokola, aby sme sa zdokonalili.